

DAVČNA OBRAVNAVA DOHODKOV SODNIH IZVEDENCEV

Pojasnilo DURS, št. 4210-261/2008, 4. 11. 2008

Zavezanka navaja, da je bila s strani ministra za pravosodje RS imenovana za sodno cenilko. Kot sodna cenilka podaja poročila o oceni vrednosti le na zahtevo sodišča, ki jo s sklepom določi v posamezni zadevi. Pri tem navaja, da imajo v skladu z 90. členom Zakona o sodiščih sodni cenilci pravico do nagrade za svoje izvedensko delo in pravico do povrnitve stroškov, ki jih imajo v zvezi z izvedenskim delom. Višino nagrade in stroškov podrobneje opredeljuje Pravilnik o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih. Ob predaji izvedenskega dela sodišču izstavi račun, ki je podrobno razdelan na del, ki predstavlja nagrado in na del stroškov. Sodišče v zvezi s priglašenimi stroški in nagrado odloča s sklepom, v katerem pa obe postavki (nagrado in stroške) obravnava skupaj, kar je tudi povod za v nadaljevanju navedena vprašanja. Pri tem pripominja, da ji je z Zakonom o sodiščih in Pravilnikom o sodnih izvedencih in sodnih cenilcih, priznana pravica do povrnitve stroškov, ki jih ima s svojim delom. V računih zato ločeno prikazuje stroške, katere je že plačala oziroma (priznajo se le ob predložitvi veljavnih cen podjetij in zavodov, ki te storitve opravljajo, ali drugih dokazil, iz katerih je razvidno ustrezno obračunavanje tovrstnih storitev) so ji priznani v skladu s predpisi, ki veljajo za javne uslužbenke (povrnitev stroškov za prehrano in prenočišče). Klub ločenemu obračunavanju in priznani pravici do povrnitve stroškov, se ji ob izplačilu avtorskega honorarja priznavajo le 10 % stroški glede na skupni dohodek. *Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 117/06, 10/08, 78/08) kot dohodek iz drugega pogodbenega razmerja v drugem odstavku 38. člena opredeljuje:* Za dohodek iz drugega pogodbenega razmerja se šteje tudi dohodek, prejet za stvaritev avtorskega dela in dohodek za izvedbo avtorskega ali folklornega dela, ne glede na vrsto pogodbe, ki je podlaga za izplačilo navedenih dohodkov. V četrtem odstavku 41. člena pa je določeno, da je davčna osnova od dohodka iz prvega, drugega in tretjega odstavka 38. člena tega zakona je vsak posamezni dohodek, zmanjšan za normirane stroške v višini 10 % dohodka. **Poleg normiranih stroškov je mogoče uveljavljati tudi dejanske stroške prevoza in nočitve** v zvezi z opravljanjem dela ali storitev, in sicer se priznajo na podlagi dokazil pod pogoji in do višin, ki jih na podlagi 44. člena tega zakona določi vlada.

V zvezi z navedenim, prosi za pisno pojasnilo, glede sledečih vprašanj na katera odgovarjamo:

1. Ali je možno dohodke iz avtorskih honorarjev sodnih izvedencev in cenilcev opredeliti kot preostale dohodke iz drugega pogodbenega razmerja, glede na to, da je svojo »delovno« obveznost sprejela s prisego in imenovanjem v okviru Ministrstva za pravosodje in je svojo obveznost na poziv sodišča tudi dolžna izpolnjevati?
2. Ali bi morala finančna služba sodišča izplačati honorarjev obračunavati glede na izstavljenе račune, kjer so ločeno opredeljeni stroški v zvezi z izvedenskim delom oziroma le te obračunati po dejanskih stroških (ne le v višini 10 %) kot jih je priznalo sodišče, akontacijo dohodnine pa obračunati le od odmerjene nagrade?
3. Ali se 6 % prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje obračunava tudi od normiranih in dejanskih stroškov ali zgolj od nagrade?

V nadaljevanju odgovarjamo:

Add 1 in 2)

Davčna obravnava dohodkov izvedencev in tolmačev, ki sodelujejo v sodnih postopkih je pojasnjena [v pojasnilu DURS, št. 4230-336/2007-1, 2. 6. 2008](#), ki je objavljen na spletni strani DURS.

Iz njenega pisanja oziroma glede na način, kako ji sodišče izplačuje dohodek, ki ga doseže kot sodni izvedenec, sklepamo, da za sodišče občasno opravi izvedensko delo, hkrati pa ne opravlja istovrstne neodvisne samostojne dejavnosti.

V tem primeru se dohodek sodnega izvedenca obravnava kot dohodek iz drugega pogodbenega razmerja skladno s tretjimi odstavkom 38. člena Zakona o dohodnini – ZDoh-2 (Uradni list RS, št. 117/06, 10/08, 78/08), ki določa, da se za dohodek iz drugega pogodbenega razmerja ne glede na 35. člen tega zakona šteje tudi dohodek iz opravljenega dela ali storitve, ki ni dohodek iz dejavnosti ali v zvezi z dejavnostjo. Tovrsten dohodek v skladu s prvim odstavkom 38. člena ZDoh-2 vključuje vsak posamezni dohodek za opravljeno delo ali storitev. Posamezni dohodek vključuje vsako izplačilo v zvezi z opravljanjem tega dela, **tudi povračila stroškov**. Davčna osnova od tega dohodka je v skladu z 41. členom ZDoh-2 vsak posamezni dohodek, zmanjšan za normirane stroške v višini 10 % dohodka. Od tako ugotovljene davčne osnove mora v skladu z devetim odstavkom 127. člena ZDoh-2 izplačevalec dohodka izračunati in plačati akontacijo dohodnine po stopnji 25 %.

Iz navedenih zakonskih določb izhaja, da se vsa izplačila za povrnitev nastalih stroškov pri pripravi izvedenskega mnenja ob samem izplačilu obdavčijo z upoštevanjem 10 % normiranih stroškov, od 90 % doseženega dohodka, pa se izračuna, odtegne in plača akontacija dohodnine, kot davčni odtegljaj, po stopnji 25 %.

Skladno s četrnim odstavkom 41. člena ZDoh-2 in prvim odstavkom 289. člena Zakona o davčnem postopku – ZDavP-2 (Uradni list RS, št. 117/06, 24/08-ZDDKIS) pa lahko zavezanec, ki prejema dohodek iz drugega pogodbenega razmerja, poleg normiranih stroškov uveljavlja tudi dejanske stroške prevoza in nočitve v zvezi z opravljanjem dela ali storitve. Ti stroški se zavezancu priznajo na podlagi predložitve dokazil o njihovem nastanku, pod pogoji in do višin, ki so določene z Uredbo o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uradni list RS, št. 140/06 in 76/08). Dejanske stroške prevoza in nočitve zavezanec, ki je rezident RS, lahko uveljavlja v ugovoru zoper informativni izračun dohodnine.

Add 3)

Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v višini 6 % se obračunava od posameznega dohodka (bruto dohodka), ki vključuje vsako izplačilo v zvezi z opravljanjem izvedenskega dela, tudi povračila stroškov.

Od plačil za delo sodnih izvedencev se plačuje prispevek za posebne primere zavarovanja, kakor je to s Sklepom o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/00, 17/2002, 22/2002, 19/2003, 17/2004, 17/2005, 23/2006, 23/2007 (29/2007 popr.), 21/2008), sprejetim na podlagi 213. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1 (Uradni list RS, št. 109/2006 – UPB4), izrecno določeno. Na podlagi VIII. točke tega sklepa navedeni prispevek plačujejo v višini 6 odstotkov od bruto zneska osebnega prejemka, ki ga sodni izvedenec doseže pri izvedenskem delu, izplačevalci tega plačila.